

A person with a disability may have a negative experience of communicating with so-called "normal" people due to discrimination, contempt, misunderstanding, insults [4]. The problem of discrimination and stigmatization of people with disabilities remains acute both in Ukraine and in other countries [1]. At the same time, it is obvious that the formal prohibition of discrimination at the state level does not completely eliminate this problem. This issue is especially painful for those people with disabilities who seek a full working life and professional realization. Ukraine is still at the initial stage of its development in the issues of social and psychological support and life support of people with special needs and is taking the first steps towards approaching international standards [2]. Therefore, there is still a wide range of urgent problems and there is no appropriate mechanism to solve them. At the same time, modern European integration processes are forcing Ukraine to reconsider existing approaches and existing opportunities to improve the situation of integration / reintegration and the implementation of effective measures aimed at improving the lives of people with disabilities.

References

1. The disability employment puzzles: a field experiment on employer hiring behavior / M. Ameri, L. Schur, M. Adya, S. Bentley, P. McKay, D. Kruse. *Labor and Employment Relations Association conference*. 2015. Pp. 1–70.
2. On Rehabilitation of Persons with Disabilities in Ukraine: Law of Ukraine of October 6, 2005 № 2961-IV / Database "Legislation of Ukraine". Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15> (access date 15.10.2018)
3. Dikova-Favorska O. M. Adaptation opportunities for education of people with disabilities. *Social technologies: current issues of theory and practice: Interuniversity collection of scientific papers*. 2009. № 42. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Staptp/2009_42/fi les / 42_07Dikova 202 Favorska.pdf
4. Alpatova P. S., Zub T. S. A person with disabilities in an urban environment. *Ukrainian society*. 2006. № 1. Pp. 7–16.

УДК 159.99

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ПСИХОДІАГНОСТИКИ

Я. Д. Цігельман

Психодіагностика як наука є галуззю психології, що розробляє принципи, шляхи та прийоми розпізнавання, оцінки та виміру індивідуально-психологічних особливостей особистості. До її структури входять загальна теорія психологічного виміру та окремі теорії та методики, виміру властивостей і поведінки особистості [1].

Психодіагностика виступає як теоретична дисципліна, так і сфера практичної діяльності. Як теоретична дисципліна, психодіагностика вивчає закономірності формулювання валідних і надійних діагностичних суджень, за допомогою яких здійснюється перехід від ознак певного психічного процесу до констатації наявності цих змінних. Психодіагностика тісно пов'язана і з різними предметними галузями психологічної науки.

Практична психодіагностика передбачає сукупність правил застосування психодіагностичних інструментів, заснованих на знаннях властивостей вимірюваних змінних, і вимірювальних інструментів, на знанні етичних і професійних норм психодіагностичної роботи. Психодіагностика, як практична галузь знань, покликана створювати такі засоби дослідження, які потрібні для вирішення питань соціальної практики.

Психодіагностика поєднує загальну й прикладну психологію та є основою всіх областей практичного застосування. При дослідженні індивідуальних особливостей особистості психодіагностика виходить із загальних закономірностей психічного розвитку. При аналізі індивідуально-психологічних чинників психодіагностика узагальнює систему основних знань загальної та диференціальної психології. Також практичні галузі психології, такі як психологія праці, інженерна, соціальна, педагогічна, спортивна, при розробці

психодіагностичних методів опираються на теоретико-методологічні засади психодіагностики. Це дозволяє створити базис для розуміння і оцінок особистості в системі соціальних, економічних, правових, спортивних та інших відношень [2].

Прикладна психодіагностика застосовується у різних сферах діяльності. Пропонуємо коротко розглянути основні [3]: Так, по-перше, психодіагностика застосовується у сфері профорієнтації та профвідбору. Основна задача психодіагностики – виявити особливості особистості та можливості щодо реалізації себе у конкретній сфері, а також – встановлення відповідності професії можливостям людини для її ефективності, продуктивності праці. По-друге, це застосування психодіагностики під час консультування, з метою більш детального аналізу особистісних рис та поведінки особистості. По-третє, використання психодіагностики в освітній сфері. Психолог-діагност розв'язує такі завдання, як діагностика готовності до школи, оцінка особистісних якостей учнів та розробка рекомендацій щодо педагогічного впливу, аналіз і корекція причин психологічної дезадаптації, діагностика міжособистісних відносин тощо. Діагностика властивостей школярів дає можливість здійснення прогнозу щодо особливостей соціальної поведінки, успішності навчання, інтересів, спрямованості. По-четверте, психодіагностика використовується під час проведення судової психолого-психіатричної експертизи, з метою оцінки психологічного стану особистості. По-п'яте, це сфера спортивної діяльності. Психологічний супровід спортсмена, оцінка і прогнозування формування потрібних його якостей, успішності виступів, умов тренування і відпочинку – все це може бути предметом дослідження психодіагноста. По-шосте, це сфера виробництва. Відомо, що досягнення техніки і технології, вдосконалення системи управління відкривають потужні резерви росту продуктивності праці і підвищення ефективності виробництва, але вони можуть бути по-справжньому реалізовані тільки за умов розвитку творчої активності людини. Суттєвим моментом вдосконалення трудової діяльності людини є її психологічний аналіз, виявлення основних складових діяльності, взаємовідношень між ними, а також оптимізація соціально-психологічного клімату трудового колективу.

Отже, аналізуючи вищевикладене, можна відмітити, що сучасна психодіагностика має різноманітне практичне застосування. Перед психодіагностом у різних сферах діяльності знаходяться різноманітні завдання, ефективне рішення яких залежить від рівня професійної підготовки, розуміння специфіки досліджуваних явищ, знання та дотримання професійно-етичних норм.

Література

1. Основи психодіагностики : Опорний конспект лекцій до курсу для студ. 2 курсу напряму «Соціальна педагогіка» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / Харк. держ. акад. культури ; уклад. : А. М. Большакова. Х., 2012. 57 с.
2. Скребець В. О. Основи психодіагностики: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Слово, 2003. 192 с.
3. Чала Ю. М., Шахрайчук А. М. Психодіагностика: навчальний посібник. Харків: НТУ «ХПІ», 2018. 246 с.